

Olsztyn, 30 grudnia 2019 r.

PS-VI.431.1.80.2019.LK

Pani
Beata Kulesza
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Elblągu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.1065.2019 z dnia 7 listopada 2019 roku /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Lilla Kondrusik – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Iwona Czmochowska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu, z siedzibą pod adresem: ul. Winna 9, 82-300 Elbląg. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 13 listopada 2019 roku i zakończono w dniu 15 listopada 2019 roku.

Zakresem przedmiotowym kontroli objęto organizację wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w świetle przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1111 ze zm.), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. MOPS/Organizator/kontrolowana Jednostka/Jednostka – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu, wyznaczony na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Gminie Mieścicie Elblągu,
2. Dyrektor/Dyrektor MOPS/Dyrektor kontrolowanej Jednostki – co oznacza: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu – panią Beatę Kuleszę,
3. Kierownik/Kierownik Działu – co oznacza: Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej – panią ██████████,
4. Zespół – co oznacza: Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu,

5. koordynator – co oznacza: koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w MOPS,
6. osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą/rodzinną pieczę zastępczą/rodzina sprawująca pieczę zastępczą – co oznacza: rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, o których mowa w art. 39 ust. 1 ustawy,
7. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu,
8. Miasto – co oznacza: Miasto Elbląg na prawach powiatu.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Beaty Kuleszy – Dyrektora MOPS oraz pani ██████████ – Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej, upoważnionego do udzielania informacji i wyjaśnień w zakresie sprawowanej kontroli /akta kontroli str. 2/. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w Jednostce dokumentacji merytorycznej, informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez wyżej wymienione osoby oraz akta osobowe w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe koordynatorów i psychologów.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością i uchybieniem.**

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu, wyznaczony przez Prezydenta Miasta Elbląga na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Gminy Miasta Elbląg, w okresie objętym kontrolą działał na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, wprowadzonego Zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu. Do dnia 27 czerwca 2018 roku obowiązywał Regulamin z dnia 21 grudnia 2016 roku wraz ze zmianami, natomiast od 28 czerwca 2018 roku obowiązywał nowy Regulamin Organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem nr 10/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, ze zmianami z dnia 7 listopada 2018 r. oraz 1 lipca 2019 r., wprowadzonymi Zarządzeniami Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu /akta kontroli str. 3-84/.

W Regulaminach wskazano zadania Organizatora wynikające z ustawy, w tym w zakresie wsparcia udzielanego rodzinnej pieczy zastępczej. W strukturze organizacyjnej kontrolowanej Jednostki wyodrębniono Dział Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej, w którym funkcjonuje Zespół Pieczy Zastępczej, określono również zakres jego działań.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści Regulaminu.

2. Stan zatrudnienia pracowników Organizatora realizujących zadania z zakresu udzielania wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z wykazem przedłożonym kontrolującym, stanowiącym **akta kontroli str. 108-125**, w okresie objętym kontrolą zadania z zakresu udzielania wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej w kontrolowanej Jednostce realizowali:

- Kierownik Działu – jedna osoba, w wymiarze 1 etatu,
- zastępca kierownika działu – jedna osoba, w wymiarze 1 etatu,
- specjalista – jedna osoba, w wymiarze 1 etatu,
- inspektor – jedna osoba, w wymiarze 1 etatu,
- starszy pracownik socjalny – jedna osoba, w wymiarze 1 etatu,
- psycholog – dwie osoby, łącznie w wymiarze 2 etatów,
- lekarz psychiatra-konsultant – jedna osoba, w wymiarze ¼ etatu,
- starsi koordynatorzy – siedem osób, łącznie w wymiarze 3 i ½ etatów,
- koordynatorzy – dwie osoby, łącznie wymiarze 1 etatu,
- specjaliści pracy z rodziną – siedem osób, łącznie w wymiarze 3 i ½ etatów,
- pedagodzy – dwie osoby, łącznie w wymiarze 1 etatu.

Z analizy akt osobowych pracowników zatrudnionych na stanowiskach: starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej oraz koordynator rodzinnej pieczy zastępczej a także z pisemnych informacji przekazanych przez Dyrektora MOPS wynika, iż wszystkie osoby były zatrudnione na ww. stanowiskach w wymiarze ½ etatu, natomiast w ramach kolejnego ½ etatu, osoby te zatrudnione były odpowiednio na stanowiskach: specjalista pracy z rodziną oraz pedagog. W związku powyższym jedna osoba zatrudniona była na dwóch stanowiskach, łącznie w wymiarze 1 etatu.

3. Zgodność zatrudnienia koordynatorów z wymaganymi kwalifikacjami oraz zapewnienie im szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Z analizy dokumentacji kadrowej wynika, że osoby zatrudnione w MOPS jako koordynatorzy, posiadały kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 78 ust. 1 ustawy. W ich aktach osobowych znajdowały się także oświadczenia potwierdzające spełnianie przez nich warunków określonych w art. 78 pkt 2-4 ustawy, tj. że:

- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynikał z tytułu egzekucyjnego,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Z pisemnych informacji przekazanych przez Dyrektora wynika, że praca koordynatorów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, zgodnie z art. 79 ust. 3 ustawy. Koordynatorzy nie prowadzili również postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Miasto, czego nie dopuszcza art. 79 ust. 4 ustawy /**akta kontroli str. 85-92**/.

Ustalono, że Organizator, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 14a ustawy, zapewniał koordynatorom możliwość systematycznego podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szeregu szkoleń, kursów i konferencji, których wykaz stanowią **akta kontroli str. 85-92**. W tezkach osobowych pracowników znajdowały się stosowne poświadczenia uczestnictwa w w/w formach doskonalenia.

4. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście.

W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta funkcjonowało łącznie 220 rodzin zastępczych, w tym: 151 spokrewnionych, 51 niezawodowych, 13 zawodowe i 1 zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Na terenie Miasta nie funkcjonowały natomiast rodzinne domy dziecka. W rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą przebywało łącznie 383 dzieci, z czego:

- 193 w rodzinach spokrewnionych,
- 69 w rodzinach niezawodowych,
- 79 w rodzinach zawodowych,
- 42 w rodzinach zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego /**akta kontroli str. 93/**.

Ponadto ustalono, że w dacie kontroli w Mieście funkcjonowały łącznie 144 rodziny zastępcze, z czego 96 rodzin zastępczych objętych było wsparciem koordynatora, natomiast 48 rodzin pozostawało pod opieką Organizatora /**akta kontroli str. 94-107/**.

5. Zapewnienie wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W kontrolowanej Jednostce nie wprowadzono, w formie wewnętrznych zarządzeń, odrębnych regulacji dotyczących pracy koordynatorów, rodzaju sporządzanej przez nich dokumentacji, czy też sposobu jej prowadzenia.

Zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. W kontrolowanej Jednostce, koordynatorzy zatrudnieni na ½ etatu mieli pod opieką od 10 do 13 rodzin. Z wyjaśnień udzielonych przez Kierownika Działu stanowiących **akta kontroli str. 126** wynika, że *„w przypadku, gdy rodzina nie jest objęta opieką koordynatora do rodziny kierowany jest specjalista pracy z rodziną bądź pedagog. Osoby te realizują zadania koordynatora w określonych rodzinach. Pracownicy zatrudnieni na ½ etatu specjalisty pracy z rodziną bądź pedagoga, obejmują swoim wsparciem tylko wskazane przez organizatora rodziny, w ilości od 5 do 8 rodzin”*. Powyższe znajduje potwierdzenie w *„Zakresach obowiązków”* koordynatorów, pedagogów oraz specjalistów pracy z rodziną /**akta kontroli str. 139-144/**. Natomiast Dyrektor MOPS poproszona o udzielenie wyjaśnień w tej kwestii wskazała, iż *„(...) koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Należy podkreślić, że ustawa nie limituje liczby rodzin zastępczych objętych opieką organizatora (...). Trzeba przy tym podkreślić, że żaden z przepisów ustawy nie przesądza o konieczności zatrudniania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w pełnym wymiarze czasu pracy.”* – **akta kontroli str. 127-129**.

W ocenie organu nadzoru zakres zadań stojących przed koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej determinuje liczbę przysługujących mu środowisk. Zauważyć należy, że mocą nowelizacji z dnia 25 lipca 2014 r. w ustawie zmieniono w istotny sposób liczbę środowisk pozostających pod opieką jednego koordynatora, ponieważ zmniejszono ją z 30 na 15. Wskazana liczba 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka ma wymiar maksymalny. Tak radykalne jej zmniejszenie wynikało z doświadczeń pierwszego okresu funkcjonowania ustawy. Trzeba zauważyć, że przydzielenie koordynatorowi 15 środowisk oznacza, że w ciągu miesiąca będzie on mógł odbyć wizytę w każdym środowisku, sporządzić

z niej stosowną notatkę, jak również będzie miał możliwość podjęcia działań zmierzających do wsparcia rodzin w realizacji powierzonych im funkcji. Przydzielenie mu większej liczby środowisk skutkowałoby tym, że nie byłby on w stanie w sposób prawidłowy realizować stojących przed nim zadań, co miałyby wpływ na jakość świadczonej pracy. Ponadto, z opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej DSR.I.8301.229.2019.MS z dnia 11 grudnia 2019 r. stanowiącej **akta kontroli str. 130-133** wynika, iż *“Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje zatem maksymalną liczbę rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka, jaka może zostać objęta opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach pełnego etatu. Liczba ta jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych przez koordynatora zadań. Powinna zatem zostać przydzielona w sposób umożliwiający efektywną pracę z każdą z rodzin objętych opieką danego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, uwzględniając przy tym wymiar czasu pracy mu przysługujący.”* W związku z powyższym przyjęty w kontrolowanej Jednostce system zatrudniania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie jest właściwy. Skutkiem takiego delegowania zadań może być obniżenie jakości udzielanej pomocy rodzinom oraz wsparcia o którym mowa w ustawie. W opinii organu nadzoru istnieje realna potrzeba zwiększenia zatrudnienia na stanowiskach koordynatorów, co umożliwi faktyczne zabezpieczenie potrzeb Miasta w zakresie udzielania pomocy i wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej. Nadmienić należy, że powyższe stanowisko służb wojewody zbieżne jest z wnioskami sformułowanymi w wystąpieniu pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli znak: LOL.410.010.01.2016, P/16/038 /**akta kontroli str. 162-188/**, która podkreśla, że skutkiem zmniejszenia angaży koordynatorów z całego do ½ etatu jest zmniejszenie liczby rodzin, którym wsparcia udzielają właśnie koordynatorzy. Dodać należy, że MOPS w Elblągu powinien posiadać stałą gotowość do udzielania pomocy w postaci wsparcia koordynatora, bowiem realizowane jest ono na wniosek osób pełniących funkcję rodzin zastępczych.

Z wyjaśnień Kierownika Działu stanowiących **akta kontroli str. 126** wynika, że *„Poinformowanie rodziny o możliwości objęcia opieką koordynatora oraz przedstawienie jego zadań odbywa się na etapie opiniowania kandydatów na rodzinę zastępczą. Informują o tym najczęściej psycholog i pracownik opiniujący lub kierownik działu w przypadku rodzin spokrewnionych, które zgłaszają się do tutejszego Ośrodka z postanowieniem sądu o ustanowieniu ich rodziną zastępczą. Następnie koordynator udaje się do konkretnej rodziny i podczas pierwszej wizyty rodzina składa wniosek o objęcie jej opieką koordynatora, który koordynator dołącza do teczeki rodziny.”*

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w MOPS funkcjonowały dwa wzory „Wniosku” o objęciu opieką koordynatora. Pierwszy z nich /**akta kontroli str. 134-135/**, potwierdza wyjaśnienia złożone przez Kierownika Działu, drugi natomiast /**akta kontroli str. 136/** zawierał prośbę o „objęcie opieką koordynator rodzinnej pieczy zastępczej/pedagoga”. W związku z faktem, iż jedna osoba zatrudniona była na dwóch stanowiskach, w kontrolowanej Jednostce przyjęto taką formę wniosku. Z informacji przekazanej przez Dyrektora stanowiących **akta kontroli str. 94-107** wynika również, iż 13 rodzin, które złożyły wniosek o objęcie opieką koordynatora pozostawało faktycznie pod opieką pedagogów bądź specjalistów pracy z rodziną, w związku z faktem, iż te same osoby zatrudnione w ramach dwóch różnych stanowiska tj. koordynatora i innego specjalisty „zamieniają” swoją funkcję w rodzinach z którymi współpracowały. Z ustnych wyjaśnień Kierownika Działu wynika, że w ocenie kontrolowanej Jednostki rodziny te nie zostają pozbawione opieki koordynatora, a jedynie

opieka ta zostaje zastąpiona wsparciem ze strony specjalisty pracy z rodziną lub pedagoga, którzy wykonują zadania koordynatora zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy. Nieprawidłowość ta wynika z błędnej interpretacji przepisów prawa. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, które złożyły wniosek o objęcie ich opieką koordynatora, powinny mieć obligatoryjnie zapewnione takie wsparcie. W myśl art. 77 ust. 1a ustawy, Organizator wykonuje zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej **wyłącznie** w stosunku do osób, które nie złożyły wniosku o przydzielenie im koordynatora. Wskutek tej nieprawidłowości osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą zostały pozbawione wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, nie miały też możliwości wyrażenia swojej opinii w tej sprawie.

6. Organizacja wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie pisemnych informacji przekazanych przez Dyrektora, stanowiących **akta kontroli str. 156-161** oraz analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, iż w zakresie organizacji wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta podejmowane były liczne działania, w szczególności w formie:

a) zapewnienia badań psychologicznych rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka:

Stwierdzono, że osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, w każdym badanym przypadku, nie rzadziej niż co dwa lata, poddawane były badaniom psychologicznym, w wyniku których sporządzone były opinie o ich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej **/akta kontroli str. 145-150/**.

Na podstawie analizy akt osobowych ustalono, że badania te przeprowadzane były przez psychologów, którzy posiadali tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia oraz co najmniej 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym, zgodnie z zapisami art. 46 ust. 3 oraz 42 ust.1 pkt 5 lit. b ustawy.

b) zapewniania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby:

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą MOPS zapewniał osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, między innymi w ramach realizacji projektu „*Zawód rodzic zastępczy. Kampania promująca rodzicielstwo zastępcze*”. Szkolenia realizowane były przez specjalistów a ich tematyka wynikała z bieżących potrzeb zgłaszanych przez osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą. Co roku osoby te miały przedstawiany do wypełnienia kwestionariusz samooceny, w którym mogły zgłaszać propozycje tematyki szkoleń. Następnie Kierownik Działu wraz z pracownikami analizowali potrzeby szkoleniowe i na tej podstawie podejmowano decyzje o ich organizacji. W związku z powyższym stwierdzono, że Organizator zapewniał osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, uwzględniając ich potrzeby w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą zrealizowano między innymi szkolenia, warsztaty i wykłady:

- „*Pierwsza pomoc*” – przeprowadzone w dniach 12 stycznia 2018r. i 10 maja 2019r.
- „*Mindfulness – jak w codziennym chaosie i zmartwieniach osiągnąć spokój*” – warsztaty przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu,
- „*Jak budować odwagę?*” – warsztaty wzmacniające potencjał rodziny,
- „*Praca sędów w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności dotyczących rodzin zastępczych*” – prowadzone przez sędziego sądu rejonowego,
- „*Zaburzenia dzieci i młodzieży a proces wychowawczy*” – prowadzone przez psychologa,
- „*Alternatywne sposoby porozumiewanie się z dziećmi*” – prowadzone przez logopedę,
- „*Warsztaty podnoszące kompetencje wychowawcze*” – 5 spotkań.

Ustalono, iż Organizator informował wszystkie osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą o tematach i terminach poszczególnych szkoleń poprzez swoich pracowników, którzy kontaktowali się z rodzinami osobiście lub telefonicznie.

c) zapewnienia pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych:

Ustalono, że w kontrolowanej Jednostce nie funkcjonowała grupa wsparcia. Z informacji przekazanych przez Dyrektora Ośrodka wynika, że osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą nie zgłaszały takiej potrzeby, jednak w przypadku gdyby zaszła taka konieczność MOPS deklarował wsparcie w jej organizacji. Alternatywą dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą na terenie Miasta była możliwość udziału w spotkaniach mających charakter grup wsparcia, organizowanych przez Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa w Elblągu, do którego należy część osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą z terenu Miasta.

Stwierdzono natomiast, że w okresie objętym kontrolą w MOPS funkcjonowały rodziny pomocowe. W 2018 roku – podpisano 18 umów z 12 rodzinami pomocowymi, które zapewniły wsparcie w sumie 8 rodzinom zastępczym. W roku 2019 – podpisano również 18 umów z 12 rodzinami pomocowymi, które zapewniły wsparcie w sumie 6 rodzinom zastępczym.

d) organizowania dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy:

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy przy zapewnianiu pieczy i wychowania dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, mogą korzystać z pomocy wolontariuszy, organizowanej przez Organizatora.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą MOPS zapewniał rodzinnej pieczy zastępczej pomoc wolontariuszy, poprzez współpracę z Regionalnym Centrum Wolontariatu w Elblągu. Z informacji przekazanych przez Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że w 2018 roku cztery rodziny zastępczej skorzystały z tej formy wsparcia.

e) prowadzenia poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą poradnictwo specjalistyczne skierowane do osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą świadczone było przez dwóch psychologów, zatrudnionych przez Organizatora.

Do zadań psychologów należało między innymi prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym, poradnictwa mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Ponadto socjaliści ci, uczestniczyli w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, odwiedzali rodziny zastępcze w ich miejscach zamieszkania. Psycholodzy dokumentowali swoją pracę poprzez sporządzanie notatek ze spotkań **/akta kontroli str. 151-155/**.

38 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych uczestniczyło również w terapiach prowadzonych przez poradnie oraz prywatne gabinety znajdujących się na terenie Miasta Elbląga. W 2018 roku Organizator dofinansowywał terapię dzieci w prywatnych gabinetach.

f) zapewnienia pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego:

Z informacji przekazanej przez Dyrektora wynika, że osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą informowane były przez koordynatorów o możliwości korzystania z bezpłatnych porad prawnych udzielanych przez radcę prawnego zatrudnionego w MOPS. Dodatkowo, na terenie kontrolowanej Jednostki, porad prawnych udzielał radca prawny, w ramach realizacji ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

g) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:

Ustalono, że MOPS zapewniał rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym dostęp do poradnictwa, mającego na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego poprzez poradnictwo prowadzone przez psychologów, koordynatorów i Kierownika Działu.

7. Uwagi i wnioski.

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że MOPS w badanym okresie zapewniał osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą różne formy wsparcia, przewidzianego w art. 76 ustawy ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prawidłowe funkcjonowanie rodzin sprawujących pieczę zastępczą, w tym w szczególności właściwe wypełnianie powierzonych im funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wymaga zapewniania im różnorodnych form oddziaływania. Uwzględniając dynamikę funkcjonowania rodzin oraz występujących trudności w sprawowaniu opieki nad powierzonymi im wychowankami, niezbędne jest ustawiczne rozwijanie zakresu wsparcia udzielanego przez Organizatora. Wobec powyższego rekomenduje się podejmowanie dalszych

działań mających na celu zapewnienie rodzinnej pieczy zastępczej wszechstronnej, profesjonalnej pomocy, w szczególności poprzez tworzenie warunków do działania grup wsparcia.

W zakresie realizacji zadania polegającego na prowadzeniu poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zapewnienie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą możliwości korzystania z indywidualnego poradnictwa świadczonego przez pedagoga, który w kontrolowanej Jednostce wykonywał zadania wyłącznie koordynatora tylko w rodzinach wskazanych przez Organizatora.

8. Zalecenia.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością i uchybieniem, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Wszystkim osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, które złożyły wniosek o objęcie ich opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zapewniać jego wsparcie, zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy.
2. Ilość rodzin objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dostosowywać proporcjonalnie do wymiaru jego czasu pracy.
3. Rozważyć możliwość zwiększenia zatrudnienia na stanowiskach koordynatora celem zapewnienia wsparcia koordynatorów wszystkim wnioskującym rodzinom.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Kastrau
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Lilla Kondrusik – główny specjalista
Iwona Czmochowska – główny specjalna